

612

---

h-53

29 JUL 2010

Հ Ա Ո Ւ Հ . ԼՈՒՅՑՈՒԿՈՒՄԱՏ

ՊՐԱՌՅԻՉՆԵՐԻ ՎՈՐՁԱՎԱՐՈՐԱՆՆԻ ԿՈՍՏԵՆՑԻՆՅ

ՄԱՐԳՐԻՏԻ և ԿԵՆՏՐԱՆՆԻՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿ
ԼՈՒԿԱՅԻ ԾՐԱԳԻՐ

44

612
2-53
1936 թ.

ՅԵՐԵՎԱՆ

11.06.2013

1578

Վերականգնող և մեղմիչ
Համաձայնել է մասնագիտական
խորհրդի հաստատած բնագրային
մրցային առաջիկայի կողմից:

612

2-53

u w

ՄԱՐԴՈՒ և ԿԵՆՏՐԱՆԻՆԵՐԻ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱՅԻ ԾՐԱԳԻՐ

(Հեռակա մանկենասիրտուտ. բնագրայ. ֆակուլտ.)
(IV կուրսի դասար.)

Ն Ե Ր Ա Ծ Ո Ւ Ք Յ Ո Ւ Ն

1. Բիոլոգիայի ուսումնասիրության առարկան:
2. Ֆիզիոլոգիայի սահմանումը: 3. Արիստոտելի ֆիզիոլոգիական սիստեմի իդեալիստական հայացքները: 4. Հալենի ֆիզիոլոգիան. համեմատել Արիստոտելի տրվյալների հետ: 5. Ֆիզիոլոգիայի դժվարությունները միջին դարերում: 6. Վիլյամ Հարվեյի հայտնագործությունն և այդ պայմանավորող պատմական ելույթը: 7. Վիտալիստական և մեխանիստական տեսակետը ֆիզիոլոգիայի մեջ և նրա ֆունդամենտալությունը: 8. Ֆիզիոլոգիայի սահմանումն Ենգելսի կողմից: 9. ընդհանուր, համեմատական, մասնավոր ֆիզիոլոգիայի առարկան և մեթոդը: 10. Մարդու և կենդանիների արմատական տարբերությունները: 11. Աղյուստանքի և ձեռքի դերը: Նախամարդու մարդապումն պատմության մեջ: 12. Աղյուստանքի ֆիզիոլոգիայի առարկան և մեթոդները: 13. Տեսական և պրակտիկ ֆիզիոլոգիա: 14. Ֆիզիոլոգիայի դերը արդյունաբերության, մանկավարժության մեջ:

10.
41231

թյան, բժշկականության բնագավառներում և անասնաբանության մեջ : 15. Խորհրդային Ֆիզիոլոգիայի մեծամեծ նվաճումները և համազգեստիային ֆիզիոլոգների կոնգրեսը Մոսկվա-Լենինգրադում 1935 թ. 16. Արևմտյան Պավլովը և նրա ֆիզիոլոգիական շկոլան : 17. Արևմտյան Ռուստոմսկու-Վ. երկնակու տեսությունը պարաֆիզիկ և դոմինանտի վարսին : 18. Արևմտյան Ռոբերտ հետազոտությունները, 19. ВУЭМ (Երազերիսենապ մեդիցինայի նամակագրական ստորաբաժնի) վորպես վարդու ուսումնասիրության օրինակետապոսական ֆորդոր համաժողովածական հիմնարկ : 20. Մոսկվայի ֆիզիոլոգների Ռապենկովի, Կոզտոյանի, Կանի, Զավադովսկու, Կեկելեի և նրանց ղեկավարած ֆիզիոլոգիական հիմնարկների աշխատանքները : 21. Անդրկովկասի ֆիզիոլոգների բերիտաղջիլու և նրա աշխատանքների, Հ. Սուչ, Պետ. համալսարանի և ԲԺԳ. Ինստիտուտի (պրոֆ. Հովհաննիսյանի) աշխատությունները :

II ԱՐՅԱՆ ԱՎՃԱՅԻՆ ԵՐՁԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. Արյուն

1. Արյունը վորպես հեղուկ էլուավաճք : Արյան նշանակությունը ու ծունկյիան : Արյան սպիտակ, աղեր, Գազեր, Ֆերմենտներ, հորմոններ : Արյան մա. ծուցիկությունը, մակարդվելը : Արյան իմմուն հատկությունը : Արյան քանակությունը :
 2. Արյան պլազմա, նրա քանակն ու կազմությունը : Պլազմայի ոսկորիկ մեղուներ : Սիզուկն և նրա սպի.

տակցությունները :
 3. Արյան ձևավոր մասերը. երիտրոցիտ (կարմիր գնդիկ) ձևը, քանակությունը, կազմությունը, նշանակությունը : Հեմոգլոբին - նրա հատկությունները : Հեմոլիզ : Հեմոագգլյուտինացիա : Արյան խլմբեր : Լեյկոցիտներ, նրանց տեսակները, նշանակությունը : 4. Արյան թիթեղակներ, ձևը, քանակը, նշանակությունը : 2. Լավոր մարմինների ծախսն, արյունածին որջաններ : Արյան քանակությունը որջանիզմում : Ավիզ, պլազմա, կազմությունը, ձևավոր մարմին, ազդային հանգույցներ :

Լեկցիոն ցուցադրումներ

1. Արյուն վերցնելը կենդանիներից :
2. Արյան բաժանումը պլազմայի և ձևավոր մասերի :
3. Արյան մակարդվելը և դեֆիբրինացումը :
4. Հեմոլիզ :
5. Արյան տեսակարար կշռի վորոզելը :

Պրակտիկ պարապմունքներ

1. Մարդու արյան արեպարատների պատրաստելը, ներկել և պննել :
2. Արյան կարթիր և սպիտակ գնդիկների քանակը հաշվելը ու վորոզելը :
3. Արյան խլմբերի ուսումնասիրությունը :
4. Հեմոգլոբինի % -ի վորոզելը :

5. Լիցյան սպեկտրոսկոպիա :

Բ. Լիցյան ազդային շրջանառություն

Լիցյունատար սիստեմի վարձակցման պատմությունը : Կողնազարավորների սիրտ-անոթային սիստեմի կառուցվածքի ընդհանուր անատոմո-ֆիզիոլոգիական տեսությունը : Արտի ազտոմատիկա : Լիցյուն-Մատիկոսի սիոգեն (Վեանային) և Նեյրոգեն (Նյուարդային) տեսությունները, նրանց ֆիսիոլոգիան իրականում և վոչ պատմականությունը :

2. Արտ, արտի վեանի հատկությունները : Բաշազան կենդանիների արտի գործունեության առանձնահատկությունները : Արտի ռիթմիկ գործունեության վեանի վեանիկա : Արտի կծկման ֆազաները : Կալեռների դերը : Արտի ձայները : Արտի կոպ : Ախտալային ճազալ :

Լիցյունատար անոթներ, արտերիա, վենա, Մալա-տոթ, ազդանոթ, ազդային հան զույգներ : Լիցյան հո-աանքի արագությունը : Հիդրոդինամիկական որևե-ների կիրառումը և նրանց անբավարար լինելը : Գիդրոդինամիկ յերևույթները հասկանալու և բացատրելու համար : Անոթային սիստեմի առանձին մասերի ֆունկցիաները : « Պերիֆերիկ արտի » թերոհան և արտերիաների կապի յարների ու վենաների դերն արյան շրջանառության մեջ : Կապի յարների անատոմիան և ֆիզիոլոգիան : Պուլսը և նրա հետապոտումը :

Լիցյուն-ազդային մեծ և փոքր շրջանառությունը : արյան շրջանառության Հարվեյի ուսմունքը և ճին

տեսության քննադատությունը :

3. Արտի և արտերիաների, վենաների, Մալա-տոթների, ազդանոթների իններվացիան : Արտի և անոթների կենտրոնների տոնուսը : Արտի գործունեության ռեֆլեքսի փոփոխությունները : Անոթային ռեակցիաներ : Լիցյան շրջանառության փոփոխումը որգանիկ-աի ֆիզիոլոգիական տարբեր պայմաններում, որինակ-Վեանային աշխատանքի ժամանակ : Կարծության նը-շանակությունը :

Յուլյարրուկներ դասախոսությունների ժամանակ

1. Գորտի արտի անջատելը :
2. Տաֆարյունների արտի անջատումը :
3. Լիցյան ծնշման գրանցումը :
4. Լիցյան հոսանքի արագության վորոշումը :
5. Անոթների ներվա վորումը և կլոդ-բեր-նարի փորձը :
6. Տաֆարի անջատած արտի աշխատեցնելը :

Պրակտիկ պարապմունքներ

1. Լիցյան շրջանառության դիտումը միկրոսկոպի տակ :
2. Գորտի արտի կծկումների գրանցումը (կարդիոգրաֆիա), ջերմության և արտի ազդեցությունը արտի գործունեության վրա :
3. Գորտի արտի ներվա վորումը :
4. Ատանիուսի լիգատուրաները :

5. Մարդու արյան ճնշման չափումը:
6. Աֆիզոգրամմա (պալլասգիր):
7. Պլատիլմոգրաֆիա:

III Նշառություն

1. Ներքին և արտաքին շնչառություն: Ներքշնչին շնչառության լեռնիաները:

2. Նշառական ապարատի պարզացման պատմությունը: Մաշկային, խոռիկային և թոփային շնչառություն:

Մարդու շնչառական ապարատի կառուցվածքը, բրոնխ, բրոնխոլ, որպարակ, որպրզակ: Թոփերուկ գտնվող ողի ծախան ու բաղադրությունը: Նշառության իններկայիս և շնչառության կենտրոնները: Անշային և արտերաշին արյան զայեր և շնչառական կենտրոնի ազտութատիկ և ռեֆլեկտոր քրգումը:

Պիպմոտ - ապնոյե, ապֆիֆուայի մեխանիզմը: Նշառության փոփոխությունը միանային աշխատանքի ժամանակ: Քաղափոխանական հետապոսման գործնական նշանակությունը:

Յուլարումներ դասախոսության ժամանակ

1. կենդանու շնչողական շարժումների գրանցումը:
2. Նշառության ներվափորումը:
3. Նշառության կենտրոնի բացայտումը:

Պրակտիկ պարապմունքներ

1. Ռոնդերսի շնչողական շարժումների մոդելը:
2. Անջատած թոփերի առանձգականության ուսումնասիրությունը:
3. Մարդու շնչողական շարժումների գրանցումը հանգստի և աշխատանքի ժամանակ:
4. Ապիրոմետրիա (թոփերի կենսական տարողության, շնչառական տալուստի և պահեստի ուղի վորոշումը):
5. Արտադրված ածխաթթվի քանակը վորոշելը:
6. Նշողական կոեֆիցիենտի վորոշելը:

IV. ՆՅՈՒԹԵՐԻ և ԵՆԵՐԳԻԱՅԻ ԿՈՒՍԿՆԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Նյութերի փոխանակությունը վորպես կյանքի հիմնական Ֆունկցիա: Ասսիմիլացիա և դիսասիլացիա, այդ պրոցեսների միասնությունը:

Նյութերի մեղանկյալ փոխանակությունը: Ֆերմենտների դերը նյութերի փոխանակության պրոցեսում: Ֆերմենտների հատկությունները: Նյութերի և Եներգիայի փոխանակության հիմնաֆիկ և փոփոխական բնույթը:

Հանազան բջիջներում, հյուսվածքներում և որգաններում կատարվող նյութերի և Եներգիայի փոխանակության պրոցեսների առանձնահատկությունները և սրանց Ֆիզիոլոգիական նշանակությունը որգանիււրի համար:

2. Ապիտային փոխանակություն : Ապիտների քի-
միական բաղադրությունը և կառուցվածքը : Ածխա-
թթուների ֆիզիոլոգիական նշանակությունը : Ապիտա-
կուլցի սինթեզը : Որգանիզմի մեջ ապիտակուլցի դիս-
թիլազիան և նրա ֆայֆայման պրոբուկտները :

Ակտորի բալանս և ազոտային հավասարակը
զրոություն : Ապիտակուլցային սով : Ճարպային փո-
խանակություն : Ճարպի գոյացումը և ծեղքումը որ-
գանիզմի մեջ : Արտիդներ (Ճարպանմաններ) և նը-
րանց նշանակությունը որգանիզմի համար :

Ածխաջրատային փոխանակություն : Ածխաջը-
րատների դասակարգումը : Նրանց փոփոխություն-
ներն որգանիզմում :

Զրի և համաքային աղերի փոխանակությունը
որգանիզմի մեջ :

3. Ենթադիպի փոխարկումը և նյութերի փոխա-
նակությունն ամբողջությամբ վերցրած : Հետապրոու-
թյան մեթոդները : Մեղղակի և անուղղակի կալորի-
մետրիա : Ենչողական կոեֆֆիցիենտս (գործակից)
և նրա նշանակությունը :

Մանրանյութերի ենթադիպի արժեքը : Իզոդի-
նամիներն որենքը : Իիեմական փոխանակություն , զա-
նազան ֆիզիոլոգիական պայմանների ազդեցությունը
նյութերի փոխանակության ինտենսիվության վրա :

Նյութերի փոխանակությունը միանային աշխա-
տանքի ժամանակ , նյութերի փոխանակությունը քաղ-
ցի ժամանակ : Մանրի առանձնահատուկ դիսասիկ գոր-
ծողությունը , մակերևույթի որենքը : Ածող որգանիզմի
նյութերի որենքը :

4. Արտասինների դասակարգումը և ֆիզիոլո-
գիական նշանակությունը : A. B. C. D. E ապիտասի-
նոլ :

5. Նյութերի և ենթադիպի կանոնավորումը (ը-
շտոպացի) : Չերմադրույցում և Չերմարտադրում : Զար-
գացման բարձր աստիճանի վրա կանգնած կենդանի-
ների իզոտերմ մարմնի Չերմաստիճանի փոփոխության
ազդեցությունը նյութերի փոխանակության վրա :

6. Մանրանյութում - կերակրի պլաստիկ և ենթ-
գետիկ նշանակությունը : Մանրանյութերի բիոլոգիական
արժեքը : Մանրանյութերի կալորիականությունը : Ապի-
տակուլցային սինթեզում և սպիտակուլցային ուլտիմումը
կենսական սինթեզի բուրժուական դասակարգա-
յին ճարպարման արտապոլումը ապիտակուլցային մի-
նիմումի ընթանման մեջ :

Մանրի որաբաժինները բնակչության զանա-
զան խմբերի համար , նայած աշխատանքի պայման
ներին : Որապարենների բաղադրան մեթոդները : Այ-
նընդանյութերի ընտրությունն ու բնութագրություն-
նը : Մանկական որգանիզմի անվտանգ :

Հանրային սնունդը և ֆիզիոլոգիայի խնդր-
ները :

Պրակտիկ պարապմունքներ

1. Մանրանյութերը կալորիմետրի մեջ այրե-
լու փորձը :

2. Մանրի որաբաժինները հաշվելու ինդիքնե-
րի լուծումը :

V ՄԱՐՍՈՂՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մարսողության ֆիզիոլոգիական նշանակությունը: Աղետաժողովուրդային տրակտուս տեղի ունեցող հիմնական պրոցեսները: Կերակրի ֆիզիկական և հիստիական փոփոխությունը: Մարսողական տրակտի վարդապետան պատմությունը ներթափանցիվ և արտաթոքային մարսողություն: Սեկրետոր (արտազատական) և մոտոր (շարժողական) ֆունկցիաները եվոլյուցիոն վարդապետան պանպան աստիճաններում:

Մարսողական հյուսիսի հասկությունները: Ֆերմենտներ և նրանց նշանակությունը մարսողության պրոցեսում: Սեկրետոր պրոցեսի վերլուծությունը և սեկրեցիայի թեորիան: Մարսողական որգանների գործունեության ներվո-հումորալ մեխանիզմը:

Միսկատիկ և պնոստիմուլատիկ նյարդային համակարգություն: Մարսողության որգանների ուսումնասիրության մեթոդիկական: Աղետաժողովուրդային տրակտի տարբեր մասերի ֆունկցիաները: Մարսողությունը բերանի խոռոչում: Թթագեղձերը, նրանց կապությունը, ֆունկցիաները և ներվազորումը:

Մարսողությունը ստամոքսի խոռոչում, ըստ ստամոքսի գեղձերի դերը: Ստամոքսախյուսի բաղադրությունը և հասկությունները: Ստամոքսախյուսի արտադրման մեխանիզմը առաջին և յերկրորդ փուլաներում: Մարսողությունը տասներկու մասնյալ փուլաներում:

աղիքում: Յնթաստամոքսային գեղձ: Յնթաստամոքսային հյուսիս սեկրեցիայի առանձնահատկությունները ու մեխանիզմը: Լեղու գոյացումը լյարդում և նրա արտադրվելը տասներկու մասնյալ աղիք: Լեղու նշանակությունը մարսողության պրոցեսում:

Մարսողությունը բարակ և հաստ աղիքներում: Աղիքային գեղձեր. աղիքային ճյուղի սեկրեցիան: Բարակ աղիքների մոտոր ֆունկցիան:

VI ՆԵՐՃՃՈՒՄՆ

1. Սննդանյութերի ներծծման թեորիան. լյարդի ֆունկցիաները ներծծման կապակցությամբ: Մարսողական ապարատը վորպես ածբողջություն. ածխաջրատների, ծարպերի, ջրի, հանքաղերի, ապրտի ներծծումը բարակ աղիքներում. հաստ աղիքների ներծծման կարողությունը:

Ցուցադրումներ դասախոսություններին մամանակ

1. Թթարտադրության ուսումնասիրությունը թթագեղձի ֆիստուլա ունեցող շան վրա:
2. Սուր փորձ թթագեղձերի ներվազորման ուսումնասիրությունը կատարելու համար:
3. Ստամոքսի ֆիստուլա ունեցող շների ցուցադրում (ստամոքսախյուսի արտադրման յերկու փուլաները ուսումնասիրելու համար):
4. Յնթաստամոքսային գեղձի ուսումնասիր-

ութիւնը սուր փորձի միջոցով:

Պրակտիկ պարապմունքներ

1. Թէր ազդեցությունը անխաղրատների վրա:
2. Արտադրական շերտործությունն ապահովուցային նյութերի վրա:
3. Յնթաստատոքային էությունը ներգործությունը ապահովուցների, ծարպերի և անխաղրատների վրա:
4. Երկրի ներգործությունը ծարպերի վրա:
5. Լեղաթորումների և լեղու պիգմենտների նյութաբանական ռեակցիան:
6. Գորսի կերակրափոշի թարթիչակեր եպիթելի ուսումնասիրությունը:

VII ԱՐՏԱԹՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Արտաթորության պրոցեսների ֆիզիոլոգիական նշանակությունը: Արտաթորության անվանական պարամետրերի արտաթորման ուղիները: Արտաթորության որգանների զարգացման պատմությունը: Յերիկանների մակրո և միկրոկառուցվածքը ու աշխատանքը: Արիագոյացման թերիան: Այդ թիւղօքիական պրոցեսների յուրահատկությունը և նրանց ֆիզիո-ֆիթիական ուսումնասիրության նշանակությունը: Յերիկանների աշխատանքի կանոնավորումը: Արտապին և հորմոնալ ազդեցությունները: Արեւի բանակը, բաղադրությունը և

հատկությունները: Արա հետազոտման նշանակությունը: Արիտու պրոցեսը: Արիատար ուղիների կառուցվածքը, ֆունկցիաներն ու ներկավորումը:

2. Մաշկի արտաթորական ֆունկցիան և բրոնխաթորումը: Բրաշի բաղադրությունը նրա արտաթորման մեխանիզմը: Յերիկանների և մաշկի դերն աշխատանքային բաղադրության ճարտարական կայունությունը պահպանելու գործում:

3. Մաշկային ծարպ և կաթ: Ծարպային գեղձեր, նրանց կառուցվածքն ու ֆունկցիաները: Կրճի գեղձեր: Մուցման պրոցեսը: Կաթի բաղադրությունը: Կաթի նշանակությունը յերիկայի համար:

Յուլյագրությունը դասախոսության յունների ժամանակ

1. Սուր փորձ յերիկանների գործունեությունն ուսումնասիրելու համար: Արիամուղների ազդեցությունը արյունալեղման և արյան ծնշման ազդեցությունը:

Պրակտիկ պարապմունքներ

Արեւի բաղադրության հետազոտումը:

VIII ՆԵՐՔԻՆ ԱՆԿՐԵՑԻՆ

1. Բիթիական փոխազդեցությունը կենդանական որգանիցման: Հակապորոնության հորմոնները:

որ վասին, նրանց բնորոշ հատկությունները հոր-
մոսների բնորոշական ակտիվությունը: Ներքին
սեկրեյիայի հետապոստման մեխանիզմները:

Ներքին սեկրեյիայի նշանակությունը վարձայ-
նա՞ն դինամիկայում, ներքին սեկրեյիան և ածուսը:

2. Մարսողական արակոտի հորմոնները: Ան-
րետին, նրա գոյացումը և ներգործությունը: Փաս-
թին: Յենթաստամոքսային գեղձի ներքին սեկրե-
յիան. ինսուլինը և նրա ազդեցությունը ածխա-
ջրատային փոխանակության վրա:

Վերերիկամային հորմոնները: Վերերիկա-
մի կեղևի ներքին սեկրեյիան: խորմաֆինային էյուս-
վածք: Ադրենալին և նրա ներգործությունը որգան-
ների ֆունկցիաների վրա:

խորմաֆինային էյուսվածքի ֆրոնտոգրա-
կան նշանակությունը և սիմպաթիկ նյարդային
սխտեմի գերի միջև յեղած կապը: Հիպոֆիզը և
նրա ֆրոնտոգրաֆիան նշանակությունը, նրա հե-
ռացման և նրա հիպերֆունկցիայի հետևանքնե-
րը: Առաջային մասի նշանակությունը: Հիպոֆի-
զի ազդեցությունն ածխան և սեռական հասունաց-
ման վրա. գրգռանալիս, գաճաճային ածուսը: Ան-
րոմեոգալիա. պրոլակտի արտադրումը: Միջին և
հետին մասերի ֆունկցիաները:

Պրա ուխտրին և նրա ազդեցությունը ներ-
քին որգանների վրա: Հիպոֆիզը, վորպես ներքին
սեկրեյիայի մյուս գեղձերի գործունեության խը-
թանող որգան: Ապոֆիզի ֆունկցիաները: Անա-
լան գեղձերի ներքին սեկրեյիան և կաստրայիա-
ն ազդեցությունը որգանի վրա: Այլ սեռակին

փասկանող կենդանիներից սեռական գեղձերի
փոխադրելը. յերիտասարդացման փորձերը, անձա-
շողությունը ձերության դեմ պայքարելու պրոբլե-
մի լուծման. ենդոկրինոլոգիական մոտեցումը ցույց
տալու միակողմանիությունը: Զվարանք. ներքին
սեկրեյիան: Անուական հորմոնների ֆիսիան:

Վանանա՞ն գեղձ, նրա ազդեցությունը նյու-
թերի փոխանակության և կենտրոնական նյարդա-
յին սխտեմի վրա:

Սիբսիդեմա, կրետինիզմ, բազեդովյան
հիվանդություն. վանանա՞ն գեղձի ձևակերպանա-
վորող նշանակությունը: Տիրոսինը և նրա ներգոր-
ծությունը: Մերձվահանագեղձ և նրա դերն որգա-
նի վրա. ազդեցությունը նյութերի փոխանակու-
թյան վրա: Տետանիա: Ուռցագեղձ, նրա փոփոխու-
թյունը որգանի վրա ցարգացման ընթացքում և
ֆրոնտոգրաֆիան նշանակությունը:

3. ենդոկրինոլոգիայի ընդհանուր պրոբ-
լեմները: Ներքին սեկրեյիայի որգանների փոխա-
դարձ կապը, վորպես կենդանի որգանի վրա որգան
ների փոխազդեցության մասնավոր դեպք: Ներ-
քին սեկրեյիա և նյարդային սխտեմ: Ներքին սեկ-
րեյիայի գեղձերի ներվազորումը:

ենդոկրինոլոգիական ուսմունքը հույզերի
մասին և նրա ֆունկցիանությունը: Հույզական ռեակ-
ցիաները բացառապես ներսեկրետոր ազդեցությու-
ններին հանգեցնելու անթոսյլաարեյիությունը: են-
դոկրինոլոգիայի նշանակությունը պոտենտիակայի
և բուժագիտության մեջ:

Յուլյան դրուժներ դասախոսութ-
յունների ժամանակ

IX ՆՅԱՐԴՆԵՐԻ և ՄԿԱՆՆԵՐԻ
ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ

1. Գրգռականությունը վորպես կյանքի ելա-
կան հատկանիշ: Բարձր գրգռականություն ունե-
ցող չյուսվածքներում տեղի ունեցող պրոպանե-
րը, նրանց վորակական առանձնահատկությունը
և տարբերությունը պարզ ֆիզիկո-ֆիսիոլոգիական պրո-
պաներից:

2. Մկանային սխառե՛քի ընդհանուր ֆիզիո-
լոգիա. մկանային չյուսվածքի կառուցվածքը, նրա
ֆիզիոլոգիական հատկությունները: Հարթ ընդլայ-
նաղերտ մկանների ֆիզիոլոգիական հատկություն
ների տարբերությունը:

Մկանների ֆիզիոլոգիական հետազոտման
մեթոդականությունը. ֆունկցիաների գրանցման մեթո-
դիկան:

Մկանների կծկվելը, միջանկյալ կծկման կո-
րագծի վերլուծությունը, տեղանակական կծկումը:

Մկանների աշխատանքը: Մկանային տոնուս:
Բիոէլեկտրիկ հոսանք հանգստի և գրգռողության
հոսանք: Նյութերի փոխանակությունը մկաններում:
Մկանները կծկվելու ժամանակ նրանց մեջ տեղի ու-
նեցող ֆիսիոլոգիական փոփոխությունները:

Զերմարտագոյացումը մկաններում. մկան-
ների կծկվելու թեթրիան: Մկանային հոգնածություն:

3. Ներվերի ֆիզիոլոգիան: Նյարդային կոուսված-
քի կառուցվածքը: Նյարդային չյուսվածքի հիմնական
ֆիզիոլոգիական հատկությունները: Գրգռականութ-
յուն, հաղորդականություն և ռեֆլեկտոր գործու-
նեցություն:

Գրգռելի ուժը և նրա գործողության ժամա-
նակը, վորպես գրգռականության ցուցանիշներ:

Նեյթրալի, սուբ մաքսիմալ գրգռներ, Բյու-
րուա-Ռեյմոնդի որենքը և խորոնաֆուս: Ռեֆլեք-
տեր և նրանց ուսումնասիրման մեթոդիկան: Գրգռ-
ելի հաղորդումը նյարդային թելերում: Հաղորդակա-
նության արագությունը և նրա ուսումնասիրու-
թյունը: « Լեմբե կամ վոշինգ » որենքը և նրա բն-
նարատությունը: Նյարդային թիթեղակներ և նրանց
նշանակությունը: Գրգռի հաղորդումը սիմպա-
տերի միջոցով: Գրգռը նյարդից հոստորաջ յերանա-
կով մկանին հաղորդելը:

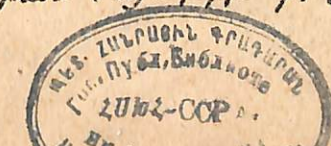
Գրգռման և ռեակցիայի հարաբերակցությու-
նը: Ուսմունքը պարաֆոսֆի մասին, որդումն ու աղ-
Քելահումը - իրենց բնույթամբ վորպես միասնա-
կան պրոպանի արտահայտության յերկու ձևեր:

Նյութերի փոխանակությունը նյարդային չյու-
սվածքում: Նյարդի թելի և նյարդի վերջավորություն-
ների չոգնածությունը:

Ելեֆտրական յերևույթները նյարդում: Ելեկ-
րական հոսանքի բևեռային ներգործությունը:

Ֆիզիոլոգիական և ֆիսիկական ելեֆտրոններ:
Պճյուղերի կծկվելու որենքը: Նյարդային Գրգռ-
ելի թեթրիան. նյարդի ֆիզիկո-ֆիսիոլոգիական մոդելներ:

1010
4/2/31

Բիւլոյն զիսկան արոյեաները մեխանիկաորեն մոզել
ներում կատարվող յերևույթների հետ նույնացնե-
լու անխուլիատելիությունը: Այսարդային արոյեաներ
հասկանալու նշանակությունը մարդու ֆիզիոլո-
գիայի համար:

Յուլյարդումներ դասախոսություն-
ների ժամանակ և արտադրիկ աշխա-
տանքներ

1. Շրթունքան արտաբանային ծանոթանա-
լը և նյարդի ու մկանի ֆունկցիաների գրանցու-
մը (կուսակիղներ, ինդուկցիոն կոճեր, ընդհա-
տիղներ, դիֆադրուսիան արեղ ու քոխոթը, եւեթ
տրոնքներ, խոնավ կամեթրա միտոթաֆներ նշա-
նող մագնիսներ և այլն):

2. Այսարդա-մկանային պրեպարատների պատ-
րաստումը:

- 3. Մկանի ուղղակի և անուղղակի գործումը:
- 4. Միսկան կծկում, կարագծի վերլուծությունը:
- 5. Շրթոն մկանի ուեթ վորոնելը:
- 6. Մարդու մկանների հոգնելը: Երգողա-

ֆիա:
7. Անսխալտի հոսանքի ներգործությունը
այսարդի վրա: Մթնլուգների որեւեքները:

- 8. Շրթոն ուստիումը և պեստիումը:
- 9. Մարաբիոլ:

Կ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՆՅԵՐԴԻԿ-
ՅԻՆ ՍԻՍԵՄԻ ՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ

1. Այսարդային սիստեմի նշանակությունը: Այսար-
դային-կանոնավորումը - որքանից մի ֆունկցիա: Այսար-
դային սիստեմի ֆիզիոլոգիայի կարգապումը: Կենտ-
րոնական այսարդային սիստեմի կարգապումը:

2. Այսարդային կենտրոններն ու նրանց հատ-
կությունները: Այսարդային կենտրոնների տրոֆիկ
(տրոֆուսեզեզա) և ռեֆլեկտոր ֆունկցիաները:
Ռեֆլեքսը վորպես այսարդային կենտրոնի աշխա-
տանքի ֆունկցիոնալ միավոր: Այսարդային սիստե-
մի և ռեֆլեկտոր ռեակցիաների վերաբերյալ անաս-
տորիական - ֆիզիոլոգիական պատկերացումների
կարգապումն պատմությունը:

Իդեալիստի ու աստվածաբանությունը ռեֆ-
լեքսի վերաբերյալ սաստիումում, « Ռեֆլեքսը վոր-
պես անտիմագործ ակտ », և ռեֆլեքսը վորպես
նպատակահարմարեցման ռեակցիա: Մեխանիկա-
լը ռեֆլեքսի վերաբերյալ պատկերացման մեջ:
« Ռեֆլեքսը, վորպես մեքենայակերպ գործողություն »:

3. Ռեֆլեկտոր աղեղ: Ռեֆլեքսների ընդու-
նիղ դադար: Այսարդային բջիթի և ճաղոցախոնների դե-
րը ռեֆլեքսում: Ենայնակի և բեռնի ժողովները:
Հասկացողությունը Անտոնի մասին: Անյրոնային և
նեյրոնի բրիալ թեոթիա, նրանց միակողմանիությունը
և բնագնացաֆիսիոլոգիան քննադատությունը:

Շրթոնը կենտրոնական այսարդային սիստե-

Մուս և Քամավորացես Մեջբողոտում հաղորդելու արանձնատեսությունները: Ռիթմի փոխակերպումը և գրգիռների վերարտարումը նյարդային կենտրոնում ռեֆլեքսի ժամանակը:

4. Յերկաներուն և յետաներուն ռեֆլեկտորային աղետի վերաբերյալ պատկերացումների սխեմատիկությունը և վերապակամությունը:

Ռեֆլեքսը, վորպես ամբողջ կենտրոնական նյարդային համակարգության ռեակցիա: Ռեֆլեքսների կորրեկցիայի տեղիում և կորրեկցիոնների ապարատների տեղափակումը (локализация); Միջկենտրոնական կապերը և փոխհարաբերությունները: կենտրոնները և հատորները Ցանկացած ներքին ռեֆլեքսում: Նյարդային համակարգության ինտեգրատիվ ֆորմանությունը և ընդհանուր գաղտնի սկզբունքը: Ռեյի պրոկտրոնավորումը - Շերինգտոնի անատոմո-ֆիզիոլոգիական պատկերացումը: ռեֆլեքսների կորրեկցիայի մասին:

Ներկենտրոնական դիմաբիկան նրա տեղիայում բավարար շահով հաղթի շարժելը:

Նյարդային պրոպեի շարժումն ու տարածումը կենտրոնական նյարդային համակարգության մեջ. դրոման և արթնակման փոխհարաբերությունները նյարդային կենտրոններում, ռեֆլեկտոր ռեակցիաների փոփոխություններն ու պոֆորումները մի քանի սխեմատիկա և հետևողական գրգիռների ժամանակ դոմինանտների ուսմունքը:

5. Տնուար և շարժումը, վորպես ամեն մի տեղաշարժիչ ակտի բաղադրական մասերը:

Մարմնի դրույթյան կանոնավորումը տարածության մեջ. պրոպրիոցեպտիվ իմպուլսների և կոնոսուպի նշանակությունը:

Մագնուսի սարքովի ռեֆլեքսները. քառաբլուրի և ուղեղիկի ֆունկցիաները: Ռեզեդիկի նշանակությունը:

6. Յերկայնաժամն ուղեղը և նրա կենտրոնի նշանակությունը: Նյարդային կենտրոնների ավտոմատիկ գրգռումը, նյույթերի փոխանակության կանոնավորումը և վեգետատիվ կենտրոնները: Ֆունկցիաների նյարդային և ֆիզիոլոգիական հարաբերակցության փոխարեցությունը: վեգետատիվ և վորդուղեղային նյարդային համակարգության փոխհարաբերությունները:

Հեմատո-ինչիֆայիկ բարյերի դերը մեջբողոտի հեղուկի բաղադրության և հատկությունների հարաբերական կայունության համար: Աղի կայունության ֆիզիոլոգիական նշանակությունը, նյարդային բջիջների աղիատանքների համար: Ռեզեդի անդամությունը:

Յուլյադրուկներ դասատուությունների ժամանակ

1. Պարզ ռեֆլեքսներ գոյտի վրա:
2. Մեջբողոտի յեղյուրների ֆունկցիաները:
3. իրրադայիան (սրածասս) մեջբողոտում:
4. կենտրոնական նյարդային սխեմատիկա տեղաշարժիչ ակտի բաղադրական մասերը:

ի անկողնու հարցումն անանձնահատկությունները:

- 5. Պատրաստության և երկրներ:
- 6. Կեղևակումը մեղքաշեղում:

Պրակտիկ պարապմունքներ

- 1. Մեղքաշեղի և երկրները գործի վրա (ձայն, պարսիչ, շփուսական և այլն):
- 2. Դեպքերի ընդունիչ դաշտերը:
- 3. Դեպքերի անտր աղերի վերլուծությունը:
- 4. Երեքուղերի յեղջուրների կարասու մը:
- 5. ՊՅյուգերի փորձը:
- 6. Երկրների գումարումը մեղքաշեղում:
- 7. Դեպքերի ժամանակը
- 8. Մեղքաշեղի հոգևոր հասկությունը:
- 9. Մեղքաշեղի և երկրների արժեքակումը:
- 10. Մեղքաշեղի արժեքակումը:

XI ԳԼԽՈՒՂԵՂԻ ԿԻՍԱԳՆՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՆՅԱՐԴԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՅՈՒԹՅԱՆ ՓԻՋՈՒՂՈՒԹՅԱՆ

- 1. Բարձրագույն նյարդային գործունեության Ֆիզիոլոգիայի առարկան և մեթոդը: Ֆիզիոլոգիայի ֆունկցիաների և բարձրագույն նյարդային գործունեության ֆիզիոլոգիական ուսումնասիրության պատմությունը:
- Ֆիզիոլոգիայի այդ պրոբլեմների ուսումնասիրության առանձնահատկությունները:

Զանազան դարոյնների և ուղղութիւնների մեթոդաբանական դրոյնները բարձրագույն նյարդային գործունեության ուսումնասիրության գործում: Հոգեբանության և ֆիզիոլոգիայի փոխհարաբերությունները:

2. Մեխանիկաբար բարձրագույն նյարդային գործունեությունն ուսումնասիրած ֆիզիոլոգների ազգաստություններում: Մարդու վարքի ֆիզիոլոգիայի, վորպես մեխանիկաբար բարձրագույն նյարդային և այդ մասերի ֆունկցիան և նրա ֆունկցիան ֆունկցիան և նրա ֆունկցիան:

Պատմի պայմանական և երկրների ուսումնի դրական կողմերը և նրա շփուսական անտրի նշանակությունը բարձրագույն նյարդային գործունեության համար:

3. Երեքուղերի մեծ կիսագնդերի պարզացման պատմությունը: Մեծ կիսագնդերի ուսումնասիրության մեթոդիկան (համեմատական անտրիական և շյուսվածքային անտրիական, չի ստարիտիկաների և բարձրագույն և կեղևային գործունեությունը): Մեծ կիսագնդերի և երկրների ֆունկցիաները: Անտրիական և պայմանական և երկրների նրանց բնութագրությունը, ժամանակը, անտրիական անտրիական և գործունեության պայմանները:

Պայմանական և երկրների ուսումնասիրության մեթոդիկան:

4. Պայմանական և անպայման և երկրների դասակարգումը: Դեպքերի և բարձրագույն ֆունկցիաների ֆունկցիաները: Պայմանական և երկրների ֆունկցիաները:

Լեզուների տեղափակումը:

Լեզուի և Պալլոսի աղիստանքները:

5. Մեծ կիսագնդերի կեղևում տեղի ունեցող արթնակերամ պրոպեր նշանակությունը, արթնակերամ տեսակները կեղևում: Արթնակերամ և արթնակերամը վորպես կեղևային պրոպեր միասնակցաձև տարր:

6. Արտաքին աղիստի գրգռումների անուշիկ և սինթեզը: Այդ պրոպերների տարբերությունը մարդկանց և կենդանիների մոտ: Իրրազուպիա, կոնցենտրացիա և ինդուկցիայի որևէ փոփոխություն: կեղևային պրոպերների դինամիկան և մոնոպոլիզի վերաբերյալ պալլոսյան ուսումնասիրություններ:

Կառուցվածքային ուսուցիչներ ուղեղի կիսագնդերի կեղևում, պալլոսյան ուսուցիչներ և ուսուցիչություններ: խոսելու ֆիզիոլոգիայի մեխանիզմները:

Ֆիզիոլոգիայի մեծ կիսագնդերի կեղևի ֆիզիոլոգիայի հետազոտումների և ուսումնասիրության ուղիները:

Ֆորմերի ցուցադրումներ

1. կեղևային գրգռման ներգործությունն ուսումնասիրելու փորձը:

2. Մեծի պալլոսյան թափանցիկ և շարժիչ ուսուցիչները:

XII. ԶԳԱՅԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻԶԻՈ-ԼՈԳԻԿԱ

1. Ինտելեկտի ապարատ և նրա նշանակությունը որձանից մտաբանության պատմությունը, ինտելեկտների դասակարգումը:

Ինտելեկտները, վորպես զգայությունների որձաններ: Զգայության որձաններին հասնող ըմբռնությունների Ձգարտությունը, ֆիզիոլոգիական իրեալիզմի դարձյալ (Ի. Այուլլեր, Հեյմոլդ, Շյոտին) և նրա թեորիական-իմպացիան կոնցեպտիվների ֆունդամենտալությունը: Աուբյեկտիվ իրեալիզմը և աճնաստիցիզմը, զգայության որձանների ֆիզիոլոգիայում, անդամադարձման լեզույան թեորիան և նրա նշանակությունը ֆիզիոլոգիայում, Զգայության որձանները, վորպես արտաքին աղիստի ուսուցիչ ուսուցիչությունն ըմբռնելու գործիք:

Զգայության որձանների փոխադարձ կոնտակտ:

2. Զգայության որձանների գրգռականությունը: Գրգռման շեղեր: Վերեր-Ֆեկսների որևէ փոփոխություն:

3. Տեսողություն. - Այլը և նրա կառուցվածքը: Տեսողության որձանների պարզացումը: Այլի դիսպարիա: լուսաթելությունը և նրա խանգարումները: Օրիանալ թաղանթի ֆունկցիաները և նրա ներվափորումը: Բիբային ուսուցիչներ. Շարժումներ:

Քարճողականության թեկանածք: Հարճարճողականության թեղրիան. Կանցարճաղանթը և նրա կառուցվածքը: Ռեղրիև և կույր կեղեր: Ակնուկանություն: Յանցարճաղանթի գրգռումը Արյանք, տեսողության ճիրանի (ուրույր): Տեսողության իննային թեղրիան:

Յանցարճաղանթի պայմանությունը: Հեռևողական պատկերներ (օճրաճա): Արապտուայիս: Հակարուության յերևույթները: Կույրի տեսողությունը: Գույների միախառնումը: լրացուցիչ գույներ: Գույնի տեսողության թեղրիան. գունակություն: Տեսողության յերկաստիճան և յերաստիճան թեղրիաները: Տարանության ըսրանությունը: Տեսողության սրությունը: Յերկանանի տեսողություն: Ատերիսկուլիս: Պատկերի ռելեֆություն: Անթերի զարճումը: Բուգամիսություն (Komberegen-յան): Մուրթուն:

4. յտողություն. - յտողության ապարատի կառուցվածքը: Զայնի հատկությունը: Զայնակեանայիքներ: Ռեթրաններ: Զայնի ուճը, բարճությունը, տեսքը: Զայնի ռաղության վորոնը: Ատողության թեղրիան:

5. Հոտտեղիք և Ճաղակեղիք. կառուցվածքը:

Գրգռումների տեսակները: Հատի և հոտի գրգռումների աղապտուայիս: Հեռևողական և նակար գրգռումներ:

6. Մաղկի պայություն, Մաղկի ռելեֆություններ: Յանի, զողապողական և բարեխառնության

պայություն: Ատառու-կիների պայություն:

Յուլարրումներ դասախոսությանների ճամանակ և պրակտիկ պարապմունքներ

1. Աղբի մողել:
2. Բիբային ռելեֆաներ կատմի վրա:
3. Ականքի մողել:
4. Գույների միախառնումը
5. Իննանանի հետապտությունը
6. Մաղկի պայությունը վերերի կարկիմով հետապտելը:

-30-

1. ГИНЕЦЦИНСКИЙ } Практической курс фи-
и ДЕЙБРОЗ } зиологии 1933 г.
2. ЛЕОНТОВИЧ — Практикум по физиоло-
гии 1934 г.
3. РОЖАНСКИЙ — Практич. занятия по физиол.
ж-ных.

-30-

1. ГИНЕЦЦИНСКИЙ } Практической курс фи-
и ДЕЙБРОЗ } зиологии 1933 г.
2. ЛЕОНТОВИЧ — Практикум по физиоло-
гии 1934 г.
3. РОЖАНСКИЙ — Практич. занятия по физиол.
ж-ных.

- 14. БАЙБРИДЖИ. — физиология мышечной деятельности.
- 15. ЗАВАДОВСКИЙ — Очерки по внутренней секреции.
- 16. ГЛЕЙ. — Основные проблемы эндокринологии.
- 17. Я. Я. УХТОМСКИЙ — физиология двигательного аппарата.
- 18. БЕРИТАШВИЛИ — Общая физиология мышечной и нервной системы.
- 19. МАКСИМОВ. — Основы гистологии.
- 20. ХИЛЯ — работа мышц.
- 21. ВВЕДЕНСКИЙ — Возбуждение, торможение и наркоз.
- 22. ЭДРИАН. — Основы ощущений 1932 г.
- 23. БОРОВСКИЙ. — Основы сравнительной рефлексологии.
- 24. КЕКЧЕЕВ. — физиология труда.
- 25. УХТОМСКИЙ — Паралич доминанты.
- 26. УХТОМСКИЙ — 15 лет советской физиологии.
- 27. ВИЛЛИГАР. — Головной и спинной мозг.
- 28. ПАВЛОВ — 20 летний опыт изучения высшей нервной деятельности.
- 29. КРАВКОВ. — Глаз и его работа 1935 г.
- 30. С. ППЛУВИК. — Ультравысокочастотный эффект для

физической культуры и спорта
 и физической культуры в Советском Союзе.

« Ազգային գրադարան

NL0279088

1578